

Таким образом, созданная в Республике Беларусь нормативно-правовая база, включая постановление Совета Министров Республики Беларусь от 11.03.2016 № 196 (ред. от 29.11.2019) «О Государственной программе развития аграрного бизнеса в Республике Беларусь на 2016 - 2020 годы и внесении изменений в постановление Совета Министров Республики Беларусь от 16 июня 2014 г. № 585» и постановление Совета Министров Республики Беларусь от 23 февраля 2016 г. № 149 «О Государственной программе «Малое и среднее предпринимательство в Республике Беларусь» на 2016 - 2020 годы», направлена на повышение экономической эффективности работы агропромышленного комплекса, качества и конкурентоспособности отечественной сельскохозяйственной продукции и продуктов питания, а также формирования рыночных основ хозяйствования в агропромышленном производстве.

Эффективная модель правового регулирования отношений, направленных на развитие малого бизнеса создает предпосылки для ускоренного экономического роста, способствует диверсификации и насыщению местных рынков, позволяя вместе с тем компенсировать издержки рыночной экономики (безработица, конъюнктурные колебания и т.д.). А малый бизнес содержит большой потенциал для оптимизации путей развития экономики и общества в целом.

Литература

1. Арушаньянц, П.Б. Департамент по предпринимательству анализирует нормы Декрета № 7 / П.Б. Арушаньянц // Консультант Плюс: Беларусь. Технология 3000 [Электронный ресурс] / ООО «ЮрСпектр», Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. – Минск, 2020.

2. Вабищевич, С.С. Предпринимательское (хозяйственное) право Республики Беларусь: монография: Изд. 3-е, испр. и доп. / С.С. Вабищевич. – Мн.: Молодеж. Науч. об-во, 2005. – 448 с.

3. Веракса, С.А. Господдержка малого предпринимательства: кто и на что может рассчитывать / С.А. Веракса // Консультант Плюс: Беларусь. Технология 3000 [Электронный ресурс] / ООО «ЮрСпектр», Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. – Минск, 2020.

Кушнірук В.С.

к.е.н., доцент

Миколаївський національний аграрний університет

Донець Т.Є.

здобувач вищої освіти

Миколаївський національний аграрний університет

АГРОБІЗНЕС ТА ЙОГО ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Сільське господарство – одна з найважливіших галузей господарчого комплексу України, яка є основною рушійною силою для розвитку економіки

країни, підвищення добробуту населення, розв'язанні соціально-економічних проблем. Сільське господарство створює значній частині сільського населення робочі місця. Це галузь матеріального виробництва, що має важливе значення в забезпеченні населення продуктами харчування, а промисловості – сировиною. Тому розвиток сільського господарства постає як життєво важливий чинник становлення усіх секторів економіки.

Миколаївщина має значні можливості для розвитку сільськогосподарської галузі. Це і сприятливі природнокліматичні умови, родючі землі, трудові ресурси та давні хліборобські традиції. Область вважається одним із регіонів інтенсивного землеробства в Україні та має значні земельні ресурси. Загальна земельна площа становить 2458,5 тис. га.

Сучасний розвиток аграрного сектору економіки потребує особливої уваги до формування та активізації діяльності суб'єктів ринкової інфраструктури, створення ефективної маркетингової мережі руху сільськогосподарської продукції від виробника до споживача, яка мала б забезпечити паритетність економічних інтересів виробників, переробників і кінцевих споживачів.

Впродовж 2018р. підприємствами області було реалізовано власно виробленої аграрної продукції на суму 15597,2 млн. грн, з якої вартість продукції рослинництва становила 14803,1 млн. грн (94,9% загальної виручки), відповідно тваринництва – 794,1 млн. грн (5,1%).

Загальний обсяг реалізації аграрної продукції порівняно з попереднім роком зменшився на 12,0%, у тому числі продукції рослинництва – на 12,7%, а тваринництва – збільшився на 4,2%.

Упродовж 2018р. аграрними господарствами області було продано 1621,4 тис. т культур зернових та зернобобових, що на 5,5% більше рівня 2017р. та на 8,6% менше, ніж у 2015р. У структурі реалізації зернових культур 59,3% припадало на пшеницю, 20,1% – на кукурудзу, 17,2% – на ячмінь, 2,7% – на зернобобові. Слід зазначити, що збільшення обсягів реалізації, порівняно з попереднім роком, відбулося по житу – у 7,1 раза, зернобобовим – на 47,1%, кукурудзі на зерно – на 23,9%, пшениці – на 5,6%. По решті культур зернової групи відмічалось зменшення обсягів продажу: гречки – на 75,1%, вівсу – на 58,8%, просу – на 37,7%, ячменю – на 8,1% (табл. 1).

Крім зменшення реалізації наведених вище видів рослинницької продукції, також відбулося скорочення продажу бобів сої (на 62,6%), насіння соняшнику (на 4,3%), культур овочевих (на 3,7%). Втім, більше ніж у 2017р. продано баштанних продовольчих (учетверо), плодів та ягід (у 3,3 раза), картоплі (у 1,8 раза), насіння ріпаку й кользи (у 1,5 раза), винограду (на 11,1%).

Таблиця 1

Обсяги реалізації окремих видів сільськогосподарської продукції (включаючи передану на переробку на своїх потужностях та давальницьку сировину) в Миколаївській області, (тис. т)

Продукція	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
<i>Культури зернові та зернобобові</i>	1773,9	1474,3	1544,5	1621,4
у т.ч. пшениця	970,7	835,7	914,5	962,1

Насіння культур олійних	833,2	695,4	697,9	676,9
у т.ч. насіння соняшнику	761,4	649,1	610,5	582,5
Культури овочеві	243,2	238,6	324,2	312,1
Культури плодові та ягідні	7,8	8,0	2,9	9,4
Тварини сільськогосподарські живі	9,1	8,5	7,3	7,3
у тому числі				
велика рогата худоба	2,1	2,4	2,1	2,1
Свині	6,1	4,9	4,1	4,0
Птиця	0,8	1,1	1,1	1,1
Молоко від сільськогосподарських тварин усіх видів, сире	41,7	41,8	43,3	47,7
Яйця, млн.шт	108,7	102,6	111,4	103,1

Виробниками тваринницької продукції у минулому році реалізовано 7,3 тис.т худоби та птиці (в живій масі), що на 6,1% більше рівня 2017р., у тому числі великої рогатої худоби – 2,1 тис.т (на 4,3% більше), свиней – 4,0 тис.т (на 6,4% більше), птиці – 1,1 тис.т (на 0,9% більше). У структурі реалізації худоби та птиці найвагомніше місце займає продаж свиней – 54,7% (у 2017р. – 54,6%).

Обсяг реалізації яєць у підприємствах торік скоротився на 7,4% і склав 103,1 млн. штук. Продаж молока усіх видів становив 47,7 тис.т, що на 10,3% вище рівня 2017р.

Аналізуючи середні ціни на продукцію сільського господарства у порівнянні з 2017р., слід констатувати їх зниження на 5,3%, зокрема продукція рослинництва подешевшала на 6%, а тваринництва – подорожчала на 11,4%.

Серед видів рослинницької продукції зернові культури подорожчали на 18,1%, насіння соняшнику – на 1,4%, культури овочеві – на 11,4%, продовольчі баштанні культури – на 18,3%, виноград – на 6,2%. Насіння ріпаку й кользи подешевшало на 1,3%, боби сої – на 0,8%, картопля – на 7,0%, плодові та ягідні – на 53,4%.

Майже всі види тваринницької продукції у 2018р. виявилися дорожчими ніж у 2017р. Ціни на тварини сільськогосподарські живі зросли на 8,6%, молоко усіх видів – на 7,3%, яйця – на 32,0%, вовну – на 13,0%.

Дорожчими ніж у середньому по Україні, були картопля (на 27,0%), вовна (на 20,1%), культури зернові та зернобобові (на 9,9%), боби сої (на 2,2%), молоко (на 1,6%), насіння соняшнику (на 1,0%). Нижчий рівень цін зафіксовано на культури овочеві (на 57,2%), плодові та ягідні (на 40,0%), яйця (на 6,0%), виноград (на 5,8%), насіння ріпаку (на 1,8%), тварини сільськогосподарські живі (на 1,2%).

За підсумками 2018 року рівень рентабельності основних видів сільськогосподарської продукції по підприємствах Миколаївської області характеризують дані таблиці 2.

Серед видів рослинницької продукції зниження ефективності виробництва порівняно з 2017р. зафіксовано по всіх основних культурах, крім зернових. Так, рівень рентабельності соняшнику знизився на 12,0 в.п., картоплі – на 12,4 в.п., культур овочевих відкритого ґрунту – на 10,8 в.п.

**Рівень рентабельності основних видів аграрної продукції в
сільськогосподарських підприємствах Миколаївської області, (%)**

Продукція	Миколаївська область		Україна
	2017 р.	2018 р.	
Культури зернові та зернобобові	25,7	32,2	24,7
Насіння соняшнику	50,0	38,0	32,5
Картопля	-9,3	-21,7	6,8
Культури овочеві відкритого ґрунту	26,5	15,7	16,7
Велика рогата худоба на м'ясо	-20,2	-8,4	-17,7
Свині на м'ясо	28,7	4,1	6,9
Вівці та кози на м'ясо	-6,9	-19,7	-16,6
Птиця на м'ясо	-10,6	-59,5	5,7
Молоко від сільськогосподарських тварин усіх видів, сире	45,9	28,7	16,1
Яйця птиці свійської в шкаралупі свіжі (без яєць на інкубацію)	-14,5	-6,0	5,4

У минулому році в галузі тваринництва в підприємствах зріс рівень рентабельності великої рогатої худоби (на 11,8 в.п.) та яєць (на 8,5 в.п.). Рівень збитковості птиці на м'ясо знизився на 48,9 в.п., овець та кіз – на 12,8 в.п. Прибутковість свиней на м'ясо та молока знизилася на 24,6 в.п. та 17,2 в.п., відповідно.

У порівнянні з загальнодержавними показниками вищим рівень рентабельності спостерігався по культурам зерновим та зернобобовим, насінню соняшника, великій рогатій худобі на м'ясо, молоку.

Література

1. Статистичний збірник «Сільське господарство Миколаївської області у 2018 році» / [за ред. О.Г. Ковалюк]. – Миколаїв: Головне управління статистики у Миколаївській області, 2019. –192 с.

2. Статистичний збірник «Зовнішня торгівля у Миколаївській області у 2018 році» [за редакцією З. А Лук'яненко]. Миколаїв: Головне управління статистики у Миколаївській області. 2019. 120 с. URL: <http://www.mk.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 27.12.2019).

Лаврук В. В.

д.е.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет

**УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ В
АГРОПРОМИСЛОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ**

Інвестиційне рішення відрізняється від інших управлінських рішень тим, що воно направлене на забезпечення процесу розширеного відтворення і допускає використання частини додаткового суспільного продукту для підвищення якості і збільшення кількості всіх елементів продуктивних сил